

ІНСТИТУТ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ
Кафедра загально-правових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. першого заступника
начальника Інституту

_____Калашник Н.С.

«_____»_____2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТРУДОВЕ ПРАВО

за спеціальністю: «Правознавство» 6.030401

факультет: юридичний

Київ – 2017 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Трудове право» складена для здобувачів вищої освіти відповідно до програми підготовки фахівців за спеціальністю 6.030401 «Правознавство» ступеня вищої освіти бакалавр, за денною формою навчання.

Розробник: Пивовар Ірина Вікторівна, доцент кафедри загально-правових дисциплін, кандидат юридичних наук.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри загально-правових дисциплін Інституту.

Протокол від «__»_____2017 року № __

Начальник кафедри загально-правових дисциплін

_____ О. В. Сокальська

Схвалено науково-методичною радою Інституту кримінально-виконавчої служби

Протокол від «____»_____2017 року № _

Голова науково-методичної ради _____ Н. С. Калашник

1. Програма навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система знань про трудові правовідносини, правовий статус суб'єктів трудового права та правове регулювання суспільних відносин які виникають з приводу праці громадян на умовах трудового договору.

Міждисциплінарні зв'язки: «Трудове право» як навчальна дисципліна має прояв у взаємозв'язках з забезпечуючими даний курс дисциплінами: «Конституційне право України», «Адміністративне право і процес», «Кримінальне право», «Цивільне право та процес» тощо.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Трудове право» є надання комплексних знань з приводу правового регулювання трудових правовідносин.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Трудове право» є:

- *ознайомлення* здобувачів вищої освіти з понятійно-категоріальним апаратом теорії трудового права та трудового законодавства, системою норм трудового права, їх правильним тлумаченням, правовою кваліфікацією трудових правовідносин;
- *формування* у майбутніх у працівників цілісного, системного розуміння призначення трудового права;
- *прищеплення* знань, умінь та навичок вирішення правових проблем у сфері праці та відносин, що тісно пов'язані з трудовими.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати :

- основні положення Конституції України, Кодексу законів про працю України, рішень Конституційного Суду України, постанов Пленуму Верховного Суду України з питань застосування трудового законодавства, стан судової практики;
- предмет, метод, систему і принципи трудового права, зміст його основних інститутів;
- сферу дії законодавства про працю;

вміти:

- правильно визначати характер і зміст правовідносин у сфері праці;
- точно розуміти зміст правової норми;
- правильно застосовувати нормативний матеріал до конкретних відносин;
- тлумачити чинне трудове законодавство;
- надавати проведеній роботі належної форми (письмове рішення, складання документа тощо);

– аналізувати тенденції юридичної практики та оцінювати їх з точки зору відповідності законодавству.

На вивчення навчальної дисципліни заплановано 90 години / 3 кредити ECTS.

Мова навчання: українська мова.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри загально-правових дисциплін, які безпосередньо проводять заняття.

Структура навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальні положення трудового права. Трудовий договір

Тема 1. Предмет, джерела, принципи трудового права України. Трудові правовідносини та їх суб'єкти

Історія становлення трудового права як галузі права, науки та навчальної дисципліни.

Поняття трудового права, предмет, функції трудового права та метод правового регулювання.

Відносини в галузі праці, які не становлять предмет правового регулювання трудового права.

Конституційні засади права на працю. Трудове право як складова частина системи права України.

Конституційні принципи трудового права. Галузеві принципи трудового права.

Система трудового права. Трудове право як галузь права. Трудове право як наука. Трудове право як навчальна дисципліна.

Сфера застосування норм трудового права. Співвідношення трудового права з іншими галузями права. Відмінності між предметами правового регулювання трудового права й інших галузей, зокрема цивільного права, господарського права.

Нормативно-правові акти, що регулюють сферу трудових відносин.

Загальні правові норми та спеціальні правові норми. Норми права, які регулюють окремі інститути трудового права

Працівники як суб'єкти трудових правовідносин. Особливості правового статусу працівника. Особливості правового статусу окремих категорій працівників.

Роботодавці як суб'єкти трудових правовідносин. Особливості правового статусу роботодавця - фізичної особи та юридичної особи.

Трудовий колектив як суб'єкт трудових правовідносин.

Правовий статус профспілок у сфері трудових правовідносин. Особливості правового статусу профспілки. Права та обов'язки профспілки, права та гарантії працівника – члена профспілки.

Поняття та ознаки трудових правовідносин. Класифікація трудових правовідносин. Умови виникнення трудових правовідносин. Підстави виникнення трудових правовідносин. Умови та підстави зміни трудових правовідносин. Підстави припинення трудових правовідносин. Зміст трудових правовідносин. Права та обов'язки сторін трудових правовідносин.

Поняття колективного договору. Сторони колективного договору. Трудовий колектив як сторона колективного договору. Власник як сторона колективного договору. Особи, які уповноважені підписувати колективний договір від імені сторін договору. Зміст колективного договору. Порядок укладення колективного договору. Контроль за виконанням колективного договору. Відповідальність за порушення колективного договору.

Поняття працевлаштування, його правові форми. Основні права і гарантії громадян при працевлаштуванні. Особливості працевлаштування іноземців. Особливості працевлаштування інвалідів. Особливості працевлаштування молоді. Особливості працевлаштування неповнолітніх. Державна політика у сфері зайнятості населення. Правовий захист працівників при втраті роботи. Діяльність державних органів по роботі із безробітними. Матеріальне утримання і допомога у пошуку роботи для безробітних.

Тема 2. Трудовий договір та його реалізація

Поняття та умови укладення трудового договору.

Особливості окремих форм трудового договору. Трудовий договір у письмовій формі. Трудовий договір в усній формі. Особливості контракту як окремої форми трудового договору.

Зміна умов трудового договору. Переведення, суміщення посад, тимчасове заміщення та праця за сумісництвом.

Припинення трудового договору. Загальні підстави припинення трудового договору. Розірвання договору з ініціативи працівника, з ініціативи роботодавця. Особливості припинення трудового договору з окремими категоріями працівників.

Поняття, види та режим робочого часу. Нормальна тривалість робочого часу. Скорочений робочий час. Неповний робочий час. Понаднормова праця. Надурочні роботи.

Поняття та види часу відпочинку. Вільний від роботи час. Перерви, вихідні, святкові дні.

Відпустки, їх види та порядок надання. Щорічні трудові відпустки, соціальні відпустки, цільові відпустки, відпустки без збереження заробітної плати.

Правове визначення поняття оплати праці. Структура і функції заробітної плати. Сфери регулювання оплати праці. Тарифна система.

Преміювання працівників. Права працівників на оплату праці і їх захист.

Гарантійні й компенсаційні виплати. Відповідальність роботодавця за

невиплату або несвоєчасну виплату заробітної плати.

Розділ 2. Відповідальність у трудовому праві. Правове забезпечення охорони праці

Тема 3. Відповідальність у трудовому праві

Зміст та значення трудової дисципліни. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку.

Методи забезпечення трудової дисципліни. Робота з персоналом в галузі забезпечення трудової дисципліни.

Заохочення в трудовому праві. Премії, бонуси та соціальні пакети.

Дисциплінарна відповідальність та її види. Поняття дисциплінарного проступку. Правила накладення дисциплінарної відповідальності.

Поняття і загальна характеристика матеріальної відповідальності. Підстави та умови матеріальної відповідальності працівників. Види матеріальної відповідальності працівників.

Визначення розміру шкоди та порядок її відшкодування. Матеріальна відповідальність роботодавця за шкоду, заподіяну працівникові. Матеріальна відповідальність роботодавця за шкоду, яку заподіяв працівник третім особам при виконанні посадових обов'язків.

Тема 4. Забезпечення й захист прав і інтересів суб'єктів трудового права

Поняття охорони праці. Нормативно-правові акти з охорони праці. Організація роботи з питань охорони праці.

Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій. Порядок відшкодування шкоди, заподіяної працівнику ушкодженням його здоров'я при виконанні ним трудових обов'язків.

Умови і додаткові гарантії для жінок, неповнолітніх, інвалідів.

Поняття трудових спорів, предмет трудових спорів, класифікація трудових спорів. Індивідуальні трудові спори та порядок їх вирішення. Колективні трудові спори та порядок їх вирішення.

Участь Національної служби посередництва і примирення у вирішенні колективних трудових спорів.

Правове регулювання проведення страйків.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 08 «Право» (назва і шифр)	За вибором	
	Спеціальність 081 «Право» (назва і код)		
Змістових модулів – 2		Рік підготовки:	
		третій	
		Семестр:	
		шостий	
Загальна кількість годин – 90		Лекції:	
		10 годин	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи – 6	Ступінь вищої освіти: бакалавр	Семінарські заняття:	
		10 годин	
		Практичні заняття:	
		10 годин	
		Самостійна робота:	
		60 години	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1/3

3. Тематичний план

Назва теми	Кількість годин				
	денна форма				
	Всього	у тому числі			
Лекції		Семінарські заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Загальні положення трудового права. Трудовий договір					
Тема 1. Предмет, джерела, принципи трудового права України. Трудові правовідносини та їх суб'єкти	24	4	4	2	14
Тема 2. Трудовий договір та його реалізація	21	2	2	4	13
<i>Всього за змістовним модулем I</i>	45	6	6	6	27
Розділ 2. Відповідальність у трудовому праві. Правове забезпечення охорони праці					
Тема 3. Відповідальність у трудовому праві	23	2	2	2	17
Тема 4. Забезпечення й захист прав і інтересів суб'єктів трудового права	22	2	2	2	16
<i>Всього за змістовним модулем IV</i>	45	4	4	4	33
Всього разом:	90	10	10	10	50

4. Плани семінарських та практичних занять

4.1. Плани семінарських занять

Розділ 1. Загальні положення трудового права. Трудовий договір

Тема 1. Предмет, джерела, принципи трудового права України. Трудові правовідносини та їх суб'єкти

1. Предмет і метод трудового права, його принципи.
2. Система трудового права. Відмежування трудового права від суміжних галузей права
3. Працівники як суб'єкти трудових правовідносин.
4. Роботодавці як суб'єкти трудових правовідносин.
5. Трудовий колектив як суб'єкт трудових правовідносин.
6. Правовий статус профспілок у сфері трудових правовідносин.
7. Поняття та ознаки трудових правовідносин, їх класифікація.
8. Умови та підстави виникнення, зміни і припинення трудових правовідносин. Зміст трудових правовідносин.
9. Поняття і сторони колективного договору, угоди;
10. Зміст колективного договору.
11. Порядок укладення колективного договору.
12. Контроль за виконанням колективного договору і відповідальність за його порушення.

Тема 2. Трудовий договір та його реалізація

1. Поняття та умови укладення трудового договору;
2. Особливості окремих форм трудового договору
3. Зміна умов трудового договору.
4. Припинення трудового договору
5. Поняття, види та режим робочого часу.
6. Поняття та види часу відпочинку.
7. Відпустки, їх види та порядок надання.

Розділ 2. Відповідальність у трудовому праві. Правове забезпечення охорони праці

Тема 3. Відповідальність у трудовому праві

1. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку.
2. Поняття, зміст та методи забезпечення трудової дисципліни.
3. Заохочення в трудовому праві.

4. Дисциплінарна відповідальність та її види.

Тема 4. Забезпечення й захист прав і інтересів суб'єктів трудового права

1. Поняття охорони праці. Нормативно-правові акти з охорони праці.
2. Організація роботи з питань охорони праці.
3. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій.
4. Порядок відшкодування шкоди, заподіяної працівнику ушкодженням його здоров'я при виконанні ним трудових обов'язків.
5. Умови і додаткові гарантії для жінок, неповнолітніх, інвалідів.

4.2. Плани практичних занять

Розділ 1. Загальні положення трудового права. Трудовий договір

Тема 1. Предмет, джерела, принципи трудового права України. Трудові правовідносини та їх суб'єкти

1. Поняття працевлаштування, його правові форми.
2. Основні права і гарантії громадян при працевлаштуванні.
3. Особливості працевлаштування іноземців.
4. Державна політика у сфері зайнятості населення.
5. Правовий захист працівників при втраті роботи.

При вирішенні задач розглянути варіанти вирішення та обґрунтувати правильне рішення.

Задача 1

Громадянин Іваненко віком 17 років виявив бажання найняти працівників, які могли б реалізовувати споживчі товари, які він закупає на оптовому ринку.

Чи може Іваненко виступати роботодавцем? Розкрийте вимоги до правового статусу роботодавця – фізичної особи.

Задача 2

Громадянин Петренко бажає влаштуватись на посаду кур'єра. У даній посаді йому було відмовлено через те, що Петренко має тільки 14 років і має згоду на роботу тільки від матері

Чи законною є відмова у прийнятті на роботу? Які умови прийняття на роботу неповнолітнього?

Задача 3

Громадянка Сидоренко звернулася за правовою допомогою через наступну ситуацію. Працюючи прибиральницею у фітнес-клубі, їй доводиться постійно пересувати важкі предмети (тренажери та спортивне обладнання).

Чи порушується в даному випадку законодавство в частині праці жінок? Які норми підймання важких речей встановлені для жінок?

Задача 4

Громадяни Іваненко та Петренко домовились із начальником господарського відділу лікарні про влаштування на роботу на посади будівельників. Серед їх посадових обов'язків передбачалось проведення ремонту у приміщеннях лікарні. По закінченню календарного місяця роботи громадяни не отримали заробітну плату, до того ж з'ясували, що у штатному розписі лікарні посади будівельників не передбачені і заробітна плата їм не нараховувалась.

Чи виникали трудові відносини між Іваненком, Петренком і лікарнею? Що є підставами та умовами виникнення трудових правовідносин? Як громадянам захистити свої права?

Задача 5

Громадянин Зайченко обіймав посаду директора ТОВ «Пролісок». Після проведення загальних зборів учасників товариство йому було повідомлено про рішення власників товариства усунути його з посади і призначити нового директора.

Чи правомірне рішення учасників товариства? Які підстави для припинення трудових правовідносин?

Завдання 1

Проаналізувати нормативне регулювання припинення трудових правовідносин з підстав, передбачених Законом України «Про очищення влади». Підготувати доповідь на дану тему.

Задача 6

Харківська філія київського підприємства уклала власний колективний договір, в якому, серед іншого, було встановлено робочий час з 09.00 до 18.00. Через 8 місяців у зв'язку із рішенням власника підприємства робочий час для всього підприємства встановлювався з 08.00 до 17.00. Не погоджуючись з цим, працівники філії заявили про порушення їх прав й умов колективного договору, укладеного в межах філії.

Чи може колективний договір укладатись у структурних підрозділах підприємства? Чи мало місце порушення законодавства? Чи порушені права працівників?

Задача 7

Громадянин Іваненко у відповідь на зауваження керівництва про постійне запізнення на роботу зазначив, що він не брав участь в укладенні колективного договору, де, серед іншого, встановлений режим роботи на підприємстві, до того ж він не є членом профспілки, яка підписувала договір зі сторони трудового колективу, а отже норми колективного договору на нього не поширюються.

Чи відповідає законодавству позиція Іваненка? Що складає зміст колективного договору? Які умови його укладення?

Задача 8

Колективним договором на заводі "Харчпромаш" встановлений 36-годинний робочий тиждень. На заводі "Хімволокно" працівникам фарбувального цеху, де шкідливі умови праці, встановлено 36-годинний робочий тиждень. На заводі "Електрон" за угодою між директором і групою працівників, останнім установлено 36-годинний робочий тиждень. Які види робочого часу встановлені на цих підприємствах?

Задача 9

Ільнченко С.К. член кооперативу "Руслан" два дні не з'являвся на роботу без поважних причин. Правління кооперативу прийняло рішення звільнити Ільнченко С.К. за ст. 147 КЗпП України. Оператор Куляба П.М. того ж кооперативу, перебуваючи у відрадженні, прогуляв 3 дні і був звільнений без поважних причин через три місяці після того, як повернувся зі відрадження. І Ільнченко С.К., і Куляба П.М. звернулися до суду про поновлення на роботі. Суд у позовах відмовив. Чи правомірне рішення суду?

Задача 10.

Джону Сміту, громадянину США відмовили в отриманні дозволу на працевлаштування в Україні з підстав ненадання обґрунтування такого працевлаштування.

За яких підстав дане обґрунтування надавати не потрібно? За яких підстав іноземний громадянин може працювати в Україні без отримання дозволу?

Задача 11.

Холдингова компанія «Мрія», в структуру якої входить 10 товариств із сумарною кількістю працюючих 80 осіб відмовилась від облаштування робочих місць для інвалідів.

Надайте юридичний висновок з питання обов'язковості облаштування таких місць у даному випадку і проконсультуйте клієнта на предмет потенційної відповідальності за не створення робочих місць для інвалідів.

Задача 12

Директор приватного підприємства видав наказ, яким заборонив

приймати на роботу родичів осіб, які працюють на його підприємстві. На підставі цього наказу було відмовлено Дядюрі в прийнятті на роботу шофером, оскільки його брат є працівником даного підприємства - заступник директора по економіці. Чи є законним такий наказ директора? Як може Дядюра оскаржити дії директора?

Задача 13

Бухгалтер фабрики Степанова звернулася до адміністрації з проханням перевести її на роботу з неповним робочим днем. Адміністрація їй відмовила. Який порядок встановлення неповного робочого дня? Які роз'яснення слід дати Степановій?

Тема 2. Трудовий договір та його реалізація

1. Правове визначення поняття оплати праці. Структура і функції заробітної плати.
2. Сфери регулювання оплати праці.
3. Тарифна система.
4. Преміювання працівників.
5. Права працівників на оплату праці і їх захист.
6. Гарантійні й компенсаційні виплати.

При вирішенні задач розглянути варіанти вирішення та обґрунтувати правильне рішення.

Задача 1

Гусевій за відсутність на роботі без поважної причини на протязі більше ніж 3 години приказом директора фабрики було оголошено догану і з попередньої згод профспілки вона була звільнена за п. 4 ст. 40 КЗпП України. Вважаючи звільнення незаконним, Гусева звернулася до суду.

Як на вашу думку, суд вирішить суперечку?

Задача 2

Кудрявцев написав заяву про звільнення за власним бажанням і подав її керівництву 01.10.2016 року. 15.10.2016 року Кудрявцев прийшов зажадав повернення трудової книжки і проведення розрахунку. У відповідь директор компанії зазначив, що, оскільки головний бухгалтер перебуває на лікарняному, повернення документів і остаточний розрахунок з ним проведуть після її одужання. Очікуючи цього, Кудрявцев вирішив зайнятись пошуком нової роботи і був відсутній в офісі протягом наступного тижня.. За цей час він був звільнений за прогул.

Чи законні дії керівництва компанії? Який порядок звільнення за ст. 38 КЗпП?

Задача 3

Соловйова, водія районного управління електричних мереж, звільнено 18 грудня за п. 2 ст. 40 КЗпП внаслідок невідповідності виконуваній роботі за станом здоров'я з виплатою двотижневої допомоги. В день звільнення їй ознайомлення з наказом трудова книжка йому не була видана, направлена потім наказним листом, який він одержав тільки 30 березня. Соловйов звернувся з позовом до суду про стягнення заробітної платні за час затримки видачі трудової книжки за три місяці у розмірі 417 гривень.

Чи підлягає розгляду його позов? Чи зараховується при стягненні заробітної платні за час вимушеного прогулу розмір виплаченої раніше вихідної допомоги? Чи має право адміністрація накласти матеріальну відповідальність на посадових осіб відділу кадрів, винних у затримці видачі трудової книжки, у якому розмірі?

Задача 4

Після домовленості про прийняття Фещенка на посаду інженера, уповноважений власником орган підприємства зажадав від нього: 1) трудову книжку; 2) паспорт; 3) диплом про освіту; 4) характеристику з попереднього місця роботи; 5) довідку про забезпеченість житловою площею. Фещенком були подані всі ці документи, крім характеристики, яку він зобов'язався подати протягом тижня. Уповноважений власником орган допустив Фещенка до роботи, але попередив, що, коли він протягом тижня не подасть характеристику, угода про укладення трудового договору буде розірвана. Такої характеристики Фещенко не подав, бо керівник з попереднього місця роботи відмовився її видати.

Які документи може вимагати власник або уповноважений ним орган при прийнятті, на роботу? Які правові наслідки наступають при неподанні Фещенком характеристики?

Задача 5

Державний службовець Сидоров звернувся до свого керівника із заявою про надання відпустки без збереження заробітної плати у зв'язку з народженням дитини. Керівник відмовив в наданні відпустки, оскільки праця державного службовця регулюється спеціальним законодавством, що не передбачає надання відпустки без збереження заробітної плати.

Чи правомірна відмова у наданні відпустки? Що слід розуміти під загальним і спеціальним законодавством про працю?

Задача 6

Наказом по заводу «Нептун» через відсутність грошових засобів згідно п. 1 ст. 40 КЗпП у зв'язку із скороченням штатів були звільнені 10 робітників. Звільнені робітники звернулися до суду із позовом про відновлення на роботі, вважаючи, що законних підстав для скорочення штатів не було. Суд у задоволенні позовних вимог відмовив, оскільки встановив, що у відповідача дійсно не було грошових засобів для виплати заробітної плати всім працівникам заводу.

Чи можна вважати судові рішення обґрунтованими і законними?

Задача 7

Петренко Жанна працює в бюджетній організації, має двох дітей 2003 і 2009 р. народження. Одна дитина (2009 р.н.) – інвалід.

Чи має вона право на додаткову соціальну відпустку за двома підставами тривалістю 14 календарних днів? До досягнення якого віку дитини одинока мати має право на додаткову соціальну відпустку, передбачену ст. 19 Закону «Про відпустки»? Як правильно її надавати в році досягнення дитиною граничного віку для її надання – до дати народження дитини чи після?

Задача 8

Студенту-заочнику V курсу ВНЗ на підставі довідок-викликів на сесію в 2017/2018 навчальному році було надано оплачувану відпустку тривалістю 40 календарних днів. Проте працівник-студент вимагав надати й оплати ще 14 календарних днів відпустки на підставі довідки-виклику навчального закладу, в якій зазначено: «Додаткова відпустка для участі в лабораторно-екзаменаційній сесії та складання іспиту з базової освіти».

Чи правомірні вимоги працівника?

Працівник водночас навчається у двох навчальних закладах.

Як у такому разі надається оплачувана додаткова відпустка у зв'язку з навчанням? Чи надаються додаткові відпустки працівникам, що навчаються за дистанційною формою навчання та в екстернаті?

Задача 9

Працівник відпрацював на підприємстві 35 років, з 1998 р., не брав відпустки.

Під час його звільнення підприємство має компенсувати всі дні невикористаної основної та додаткової відпусток, чи є обмеження? Чи має право адміністрація підприємства відправляти примусово у відпустку співробітників, в яких три і більше невикористаних основних та додаткових відпусток?

Задача 10

Працівниця після закінчення відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами одразу отримала щорічну відпустку.

Чи має вона право на використання додаткової соціальної відпустки, передбаченої ст.19 Закону «Про відпустки».

Задача 11

Службовець працює в районному центрі зайнятості на держслужбі. У 2007 р. йому під час щорічної відпустки було надано допомогу на оздоровлення в розмірі посадового окладу та матеріальну допомогу на соціально-побутові питання в розмірі середньомісячної зарплати. У грудні 2007 р. службовцю зробили операцію і за його заявою і довідкою зі стаціонару відповідно до колективного договору йому було надано ще одну матеріальну допомогу в розмірі середньомісячної зарплати. Ревізія управління Державної аудиторської служби України цю допомогу визнала незаконною і зобов'язала її повернути.

Чи правильно це?

Задача 12

Генеральний директор Миколаївського державного виробничого об'єднання «Автосервіс» вирішив укласти контракт з громадянином Гринько В.В. про його роботу на посаді директора Баштанського філіалу, яке входить до складу об'єднання. Рада трудового колективу заперечила проти такої кандидатури. Генеральний директор виробничого об'єднання поставив ряд запитань юристконсульту.

Чи потрібно узгоджувати контракт з профкомом? Чи має юридичне значення думка ради трудового колективу. Чи може в цій ситуації бути підписаний контракт?

Задача 13

Бухгалтер будівельно-монтажного управління Миколаєва І.А. подала заяву про звільнення з роботи за власним бажанням. Через два тижні адміністрація управління заявила, що вона не може знайти на цю посаду іншого працівника, відмовилася приймати бухгалтерську документацію і видати їй трудову книжку. Миколаєва І.А. звернулася до юридичної консультації за роз'ясненням: чи може вона самовільно залишити роботу і куди їй потрібно звернутися з вимогою про розірвання трудового договору.

Вирішіть дану справу та дайте аргументовану правову консультацію.

Розділ 2. Відповідальність у трудовому праві. Правове забезпечення охорони праці

Тема 3. Відповідальність у трудовому праві

1. Поняття матеріальної відповідальності: загальна характеристика.
2. Підстави та умови матеріальної відповідальності працівників.
3. Види матеріальної відповідальності працівників.
4. Визначення розміру шкоди та порядок її відшкодування.
5. Матеріальна відповідальність роботодавця за шкоду, заподіяну працівникові.

При вирішенні задач розглянути варіанти вирішення та обґрунтувати правильне рішення.

Задача 1

Хімік-аналітик Сажина С.С. відмовлялася пройти інструктаж за правилами роботи із новими реактивами, що надійшли до лабораторії. Вона без поважних причин на інструктажі не була, за що адміністрація оголосила їй догану. Наступного дня після цього при змішуванні реактивів у Сажиної С.С. в руках вибухнула колба, і вона отримала великі опіки.

Назвіть і проаналізуйте склад правопорушень за цим випадком.

Чи несе власник відповідальність за цей нещасний випадок, якщо так то яку саме відповідальність я в якому обов'язку?

Задача 2

Члену профкому Макаровій В.С. директор заводу оголосив догану за порушення трудової дисципліни. Вважаючи наказ незаконним, Макарова В.С. звернулася із скаргою до профкому, вказавши, що керівництво зводить з нею рахунки за її справедливі вимоги про поліпшення умов праці жінок на підприємстві.

Чи законні дії директора? Яке рішення може прийняти профком в цьому випадку?

Задача 3

Трофимов М.С. працював економістом в акціонерному товаристві «Арола». Наказом від 23 липня 2016 року він був звільнений за ст. 38 КЗпП України. Вважаючи звільнення неправильним, Трофимов М.С. звернувся до суду з позовом про поновлення його на роботі, посилаючись на те, що 9 липня 2016 року ним була подана заява про звільнення з роботи за власним бажанням, 20 липня того ж року він захворів, після хвороби вирішив не звільнятися, а коли прийшов на роботу 3 серпня 2016 року, його повідомили, що він звільнений згідно з поданою заявою.

Який порядок розірвання трудового договору з ініціативи працівника? Чи включається час хвороби в строк попередження про звільнення за власним бажанням? Вирішіть спір за сутністю.

Задача 4

Федоренко – експедитор Білгород-Дністровського м'ясокомбінату, прийняв за накладною ковбасні вироби для перевезення їх в Одесу. Через тару і наднормативне зберігання виробів в магазині значна частина їх була зіпсована, що заподіяло м'ясокомбінату шкоду на суму 16000 грн. За позовом м'ясокомбінату місцевий суд постановив стягну з Федоренка 23 грн., оскільки експедитор проявив недбалість – несвоєчасно виїхав з продуктом, який швидко псується до місця його реалізації. Прокурор району приніс протест на рішення районного суду, вважаючи, що в цьому випадку Федоренко повинен бути притягнутий до повної матеріальної відповідальності.

Чи обґрунтований протест прокурора?

Задача 5

Звільнений з місць позбавлення волі П. був влаштований на роботу в рахунок броні. Через шість місяців подав заяву на звільнення за власним бажанням. Власник відмовив у звільненні, вказавши, що П. зобов'язаний відпрацювати три роки, оскільки влаштований на роботу в рахунок броні, і може бути звільнений тільки з дозволу інспекції по нагляду за виконанням виправних робіт.

Як вирішити спір?

Задача 6

Наказом начальника Житомирського АТП № 130 було звільнено п'ять працівників за такими формулюваннями: звільнений у зв'язку з вступом до вузу; переходом на інвалідність; переходом на пенсію за віком; у зв'язку з призовом до Збройних Сил України; у зв'язку з втратою довіри.

Хто з цих працівників має право на вихідну допомогу і в якому розмірі?

Задача 7

Гридньова працювала старшим бібліографом бібліотеки геолого-географічного і біологічного факультетів університету. У квітні 2007 року вона пішла у відпустку по вагітності і пологах. На її місце був прийнятий інший постійний працівник, а після повернення Гридньової з відпустки їй запропонували роботу старшого бібліографа бібліотеки фізичного факультету того ж університету. Гридньова звернулась до суду з позовом про поновлення її в колишній посаді. Заперечуючи позов, представник університету в суді указав на те, що працівників можна переміщувати з одного місця на інше, якщо при цьому не змінюються умови трудового договору, Гридньова наполягала на поновленні в колишній посаді, оскільки нова робота їй незнайома.

Яке рішення повинен винести суд?

Задача 8

До юрисконсульта фабрики звернувся начальник цеху з проханням роз'яснити, чи є правомірним наказ директора фабрики, відповідно до якого начальники цехів та інженерно-технічні працівники мають бути на роботі за півгодини до початку зміни і йти з роботи через півгодини після закінчення зміни. Свій наказ директор мотивував тим, що відповідно до посадових інструкцій інженерно-технічні працівники до початку зміни повинні перевірити обладнання, підготувати інструменти і наряд на виконання робіт, а це можна зробити тільки до початку зміни. Крім того, наказ поширюється на працівників з ненормованим робочим днем.

Якою має бути відповідь юрисконсультанта?

Задача 9

Бригада робітників-котельників у складі 5 чоловік була запрошена для монтажу 20 металевих резервуарів для зберігання нафтопродуктів. Трудові книжки на робітників бригади заведені не були, зарахування на роботу наказом не було оформлено, оплата проводилась за кожний змонтований резервуар. Через 5 місяців робота була закінчена, і котельники попросили виплатити їм компенсацію за невикористану відпустку і вихідну допомогу.

Чи мають бути задоволенні вимоги робітників?

Тема 4. Забезпечення й захист прав і інтересів суб'єктів трудового права

1. Поняття, предмет та класифікація трудових спорів.
2. Індивідуальні трудові спори та порядок їх вирішення.
3. Колективні трудові спори та порядок їх вирішення.
4. Участь Національної служби посередництва і примирення у вирішенні колективних трудових спорів.
5. Правове регулювання проведення страйків.

При вирішенні задач розглянути варіанти вирішення та обґрунтувати правильне рішення.

Задача 1

Слюсар Войтенко півтора року мав статус безробітного з виплатою допомоги по безробіттю. Коли він прийшов отримувати допомогу по безробіттю в черговий раз, йому було відмовлено в її виплаті з такої підстави, як невиконання ним обов'язків самостійно працевлаштуватись відповідно до рекомендацій служби зайнятості. Войтенко обурився і заявив, що він не зобов'язаний самостійно сприяти своєму працевлаштуванню, це обов'язок органів за працевлаштування.

Чи справедлива аргументація Войтенко і як ці питання вирішенні в законі?

Задача 2

Петрова за домовленістю з головою правління ОСББ прибирала сходи між поверхами житлового будинку. Оплата проводилась в кінці кожного місяця по витратних ордерах. Відробивши два роки, Петрова попросила надати їй відпустку і компенсацію за невикористану відпустку. Голова правління відмовив Петровій в наданні відпустки і виплаті компенсації за невикористану відпустку, посилаючись на те, що не було рішення правління ОСББ про прийняття її на роботу.

Чи виникло між Петровою та ОСББ трудове правовідношення? Вирішіть спір по суті.

Задача 3

Водій Челухин, керуючи молоковозом у нетверезому стані, заїхав у кювет, унаслідок чого автомобіль перевернувся й 2,5 тонни молока витекли в канаву. Адміністрація молокозаводу пред'явила Челухину вимогу про повне відшкодування збитку в сумі 17000 грн.

Дайте розгорнуті відповіді на запитання: 1) в чому проявляється матеріальна відповідальність працівників? 2) які умови настання матеріальної відповідальності?

Задача 4

Губін працював слюсарем і з ним стався нещасний випадок - металевою скалкою йому було пошкоджено око. Губін пред'явив у суді позов про стягнення з підприємства заподіяних йому збитків. Крім того, Губін вимагав відшкодування моральної шкоди (після операції, пов'язаної з травмою, у нього залишився шрам). Відповідач позову не визнав і пояснив, що позивач повинен був знати правила роботи і техніку безпеки під час роботи з металом, тобто надіти захисні окуляри чи повідомити про їхню відсутність начальника цеху, але він цього не зробив.

Чи підлягають задоволенню вимоги Губіна?

Задача 5

На одному з агрегатів металургійного заводу був простій протягом трьох днів. У зв'язку з цим одного робітника 6-го розряду перевели на роботу, що тарифікується з 4-им розрядом, а трьох робітників 5-го розряду перевели на підсобні роботи. Робітники відмовилися від переведення, протягом всіх трьох днів просто з'являлися на роботу, але фактично не працювали. У зв'язку з відмовою від переведення на іншу роботу працівники були звільнені згідно п. 4 ст. 40 КЗпП України.

Чи правомірні переведення та звільнення працівників?

Задача 6

Попов працював вагарем товарної станції, а заробітну плату йому нараховували з розрахунку окладу комірника. Попов звернувся до начальника товарної станції з проханням виплатити йому різницю в окладі, оскільки оклад вагаря більший від окладу комірника. Начальник станції роз'яснив Попову, що він, влаштувавшись на роботу, знав про умови оплати праці, зокрема про те, що буде виконувати обов'язки вагаря, а отримувати при цьому зарплату комірника.

Куди має звернутися Попов за вирішенням спору? Вирішіть спір.

Задача 7

Робітниця джутової фабрики звернулася до директора з проханням прийняти її 14-річного сина на роботу в липні-серпні 2016 року. Своє прохання вона мотивувала тим, що син влітку залишається без нагляду, а на складі готової продукції вільна посада пакувальника і завідуюча складом не заперечує проти прийому її сина на цю посаду. Директор фабрики відмовив, посилаючись на те, що згідно із законом на роботу можуть бути прийняті особи, що досягли 16-річного віку, окрім того технологічним процесом передбачено підйом і завантаження 10-ти кілограмових вантажів металевою стрічкою на пресі і він побоюється нещасного випадку.

Проаналізуйте відповідь директора з правової точки зору.

Задача 8

18 березня 2016 року, в п'ятницю, за годину до закінчення роботи головний фахівець проектного інституту звернувся до друкарок машбюро з проханням терміново надрукувати пояснювальну записку до звіту за обсягом 14 друкованих сторінок. Друкарки попередили, що надрукувати за годину 14 сторінок вони не встигнуть, а затриматись після роботи вони не можуть, оскільки одна з них повинна забрати дитину з дитячого садка, а інша записалася на прийом до лікаря. Крім того обидві друкарки заявили, що в п'ятницю робочий день коротший на одну годину. Після закінчення робочого дня вони припинили роботу. 18 травня 2003 року був виданий наказ про покладення на друкарок стягнення – догани за невиконання термінового завдання.

Чи обґрунтовані заперечення друкарок за умовами задачі? Чи правильно на них покладені стягнення?

5. Завдання самостійної роботи

5.1. Практикум

Розділ 1. Загальні положення трудового права. Трудовий договір

Тема 1. Предмет, джерела, принципи трудового права України. Трудові правовідносини та їх суб'єкти

Питання для самостійного контролю

1. Поняття праці, ознаки найманої праці.
2. Співвідношення імперативних та диспозитивних елементів у структурі методу трудового права.
3. Особливості трудового права у порівнянні з іншими галузями права.
4. Конституція України як основне джерело трудового права.
5. Кодекс законів України про працю. Закони та підзаконні нормативно-правові акти як джерела трудового права.
6. Сфера дії норм трудового права. Дія нормативних актів у часі, просторі та за колом осіб.
7. Реалізація принципів правового регулювання праці у нормах трудового законодавства.
8. Трудова правосуб'єктність працівника: виникнення, зміст і припинення, випадки обмеження.
9. Особливості поширення норм трудового права на окремі категорії громадян (наприклад, державні службовці, військовослужбовці тощо)
10. Правовий статус іноземців і осіб без громадянства як суб'єктів трудового права.
11. Співвідношення понять: «Власник підприємства» і «адміністрація підприємства».
12. Органи трудового колективу та його повноваження.
13. Форми і методи здійснення повноважень трудового колективу.
14. Державні органи як суб'єкти трудового права.
15. Особливості правового становища працівника за трудовими відносинами у порівнянні із статусом виконавця роботи за цивільно-правовим договором.
16. Відмінність трудових правовідносин від інших відносин, пов'язаних із працею.
17. Порівняльна характеристика трудових і цивільно-правових відносин.
18. Значення колективних договорів в сучасних умовах.
19. Основні положення, що відображаються в колективних договорах.
20. Поняття зайнятості та її види.
21. Державна політика в сфері зайнятості.
22. Порядок реєстрації та ведення обліку безробітних.
23. Порядок працевлаштування окремих категорій громадян.
24. Органи, що здійснюють працевлаштування, їх правовий статус.
25. Повноваження державних органів у сфері зайнятості населення.

26. Порядок отримання дозволу на працевлаштування іноземців.
27. Соціальні гарантії при втраті роботи та безробітті.
28. Професійне навчання та перепідготовка як форми сприяння зайнятості населення.

Пропоновані теми реферативних повідомлень

1. Міжнародні договори про працю, конвенції, рекомендації МОП у галузі праці, їх співвідношення з законодавством України.
2. Акти соціального партнерства: угоди і колективні договори.
3. Локальні нормативно-правові акти: поняття, види, особливості.
4. Значення рішень Конституційного Суду України та керівних роз'яснень Пленуму Верховного Суду України.
5. Реалізація принципів трудового права в актах договірною регулювання трудових відносин.
6. Права профспілок у захисті трудових прав працівників в установленні умов праці, робочого часу, регулюванні заробітної плати, по контролю і нагляду за законодавством про працю.
7. Поняття, сторони соціального діалогу.
8. Поняття, види, зміст угод із соціально-економічних питань. Порядок укладення, зміни угод і контроль за їх виконанням.
9. Правовий статус безробітного.

Тема 2. Трудовий договір та його реалізація

Питання для самостійного контролю

1. Відмінність трудового договору від суміжних цивільно-правових договорів, пов'язаних із працею.
2. Які документи заборонено вимагати у особи при прийнятті на роботу?
3. Які правила застосування випробування при прийнятті на роботу передбачені законодавством?
4. Поняття та види переведень на іншу роботу.
5. Порядок переведення на іншу роботу.
6. Переміщення на інше робоче місце і його відмінність від переведення.
7. Зміна істотних умов праці.
8. Поняття, підстави і порядок відсторонення працівників від роботи.
9. Відмінності відсторонення від припинення трудових правовідносин.
10. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника.
11. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця.
12. Порядок розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця.
13. Розірвання трудового договору з ініціативи осіб, які не є його стороною.
14. Додаткові підстави припинення трудових правовідносин.
10. Перелік посад, при заміщенні яких із працівниками укладається контракт.
11. Правила ведення трудових книжок.

12. Особливості процедури скорочення працівників.
13. Особливості фіксації прогулу, як підстави для звільнення працівника.
14. Правові наслідки для працівників при звільненні із займаних посад.
15. Відмінності скороченого робочого часу від неповного.
16. Категорія громадян, для якої встановлюється скорочений робочий день.
17. Режим та облік робочого часу та порядок його встановлення.
18. Гарантії для працівників з ненормованим робочим днем.
19. Особливості впровадження багатозмінного та вахтового режиму роботи.
20. Робота понад встановлену тривалість робочого дня.
21. Особливості залучення до роботи працівників у святкові та неробочі дні.
22. Які перерви протягом робочого дня можуть надаватися на підприємстві?
23. Який порядок надання щорічної основної відпустки?
24. Кому може бути надана відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку?
25. Кому в обов'язковому порядку за бажанням працівника надається відпустка без збереження заробітної плати?
26. Додаткові відпустки у зв'язку з навчанням. Творчі відпустки.
27. Соціальні відпустки.
28. Відпустки без збереження заробітної плати і порядок їх надання.
29. Правила використання частини відпустки.
30. Методи регулювання оплати праці.
31. Форми, строки, періодичність і місце виплати заробітної плати.
32. Системи оплати праці.
33. Який порядок визначення та встановлення мінімальної заробітної плати?
34. Тарифна система оплати праці, її структура.
35. Обмеження відрахувань із заробітної плати.
36. Гарантійні та компенсаційні виплати, їх розмір.
37. Чим відрізняються гарантійні виплати від гарантійних доплат?
38. Особливості матеріального забезпечення працівників, які перебувають у відпустках.
39. Відповідальність роботодавця за невиплату заробітної плати.
40. Співвідношення заробітної плати та оплати за цивільно-правовим договором.
41. Основні правила оподаткування заробітної плати.
42. Які розміри відрахувань із заробітної плати передбачені законодавством?

Пропоновані теми реферативних повідомлень

1. Загальна характеристика підстав припинення трудових правовідносин, їх класифікація.
2. Порядок звільнення і проведення розрахунку. Вихідна допомога.
3. Поняття, структура та особливості заробітної плати.
4. Гарантійні та компенсаційні виплати.

Розділ 2. Відповідальність у трудовому праві. Правове забезпечення охорони праці

Тема 3. Відповідальність у трудовому праві

Питання для самостійного контролю

1. Що таке трудова дисципліна?
2. Як співвідносяться категорії «трудова дисципліна», «технологічна дисципліна» та «виробнича дисципліна»?
3. Що передбачають правила внутрішнього трудового розпорядку?
4. Які заохочення може застосовувати роботодавець за успіхи в роботі?
5. Які заохочення передбачені для осіб рядового та начальницького складу Національної поліції?
6. Які особливості складу дисциплінарного проступку?
7. Які дисциплінарні стягнення можуть бути застосовані за Кодексом законів про працю України?
8. Який порядок накладення дисциплінарного стягнення на особу рядового та начальницького складу Національної поліції?
9. Що розуміється під матеріальною відповідальністю?
10. Чим відрізняється матеріальна відповідальність працівників від матеріальної відповідальності роботодавців?
11. Що таке пряма дійсна шкода?
12. Які правила застосування обмеженої матеріальної відповідальності працівників?
13. У яких випадках передбачається повна матеріальна відповідальність працівників?
14. Який порядок запровадження колективної матеріальної відповідальності?
15. Як визначається розмір шкоди, заподіяної працівником?
16. У яких випадках передбачається матеріальна відповідальність роботодавців?

Пропоновані теми реферативних повідомлень

1. Спеціальна дисциплінарна відповідальність: сутність, сфера дії, правове регулювання.
2. Дисциплінарний проступок як підстава для дисциплінарної відповідальності.
3. Стягнення за порушення трудової дисципліни: види і порядок застосування.

4. Поняття, значення і функції матеріальної відповідальності у трудовому праві. Її відмінності від цивільно-правової відповідальності.
5. Відшкодування моральної шкоди у трудових відносинах.
6. Матеріальна відповідальність роботодавців

Тема 4. Забезпечення й захист прав і інтересів суб'єктів трудового права

Питання для самостійного контролю

1. Що розуміється під охороною праці?
2. Які гарантії у сфері охорони праці встановлені вагітним жінкам?
3. Які завдання виконує служба охорони праці?
4. Який порядок забезпечення працівників засобами індивідуального захисту?
5. Які є види інструктажів з питань охорони праці?
6. Для яких категорій працівників передбачені періодичні медичні огляди?
7. Що розуміється під нещасним випадком?
8. Як здійснюються розслідування та облік професійних захворювань?
9. Що таке трудові спори?
10. Які причини виникнення трудових спорів?
11. Який порядок вирішення індивідуальних трудових спорів комісією по трудових спорах?
12. Для яких індивідуальних трудових спорів передбачено особливий порядок їх вирішення?
13. З чим пов'язаний момент виникнення колективного трудового спору (конфлікту)?
14. Хто є сторонами колективного трудового спору (конфлікту)?
15. Який порядок вирішення колективного трудового спору (конфлікту) в трудовому арбітражі?
16. Коли може застосовуватися страйк?
17. Що розуміється під наглядом і контролем за додержанням трудового законодавства?
18. Чим відрізняються категорії «нагляд» та «контроль»?
19. Які органи входять у систему державних органів, що здійснюють нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства?
20. На підставі якого нормативно-правового акта діє Державна інспекція України з питань праці?
21. Які повноваження мають професійні спілки щодо здійснення громадського контролю за додержанням трудового законодавства?
22. Який порядок обрання уповноважених з питань охорони праці? 8. Які права мають уповноважені з питань охорони праці?

Пропоновані теми реферативних повідомлень

1. Охорона праці як інститут трудового права.

2. Нормативно-правові акти з охорони праці.
3. Навчання з техніки безпеки. Види інструктажу.
4. Колективні трудові спори: предмет, сторони, момент виникнення.
5. Поняття страйку та порядок його проведення.
6. Правовий статус Національної служби посередництва і примирення. Її роль у вирішенні колективних трудових спорів.
7. Громадський контроль за додержанням законодавства про працю.
8. Повноваження профспілок у сфері контролю за додержанням трудового законодавства.

5.2. Орієнтовний перелік питань для тестового контролю самостійної роботи

1. Оберіть правильну відповідь:

- а) трудове право України є підгалуззю цивільного та господарського права;
- б) трудове право є комплексною галуззю права яка виокремилася з цивільного права;
- в) трудове право є самостійною галуззю права, що тісно пов'язана з іншими галузями права.

2. Основні принципи трудового права:

- а) всезагальність праці і рівність трудових прав;
- б) вільний вибір місця роботи та охорони праці;
- в) розподіл за працею й оплата за трудовою угодою;
- г) додержання трудової дисципліни й вибір роду роботи;
- д) розподіл за працею та матеріальне забезпечення.

3. З наведених визначень оберіть, яке найбільш повно визначає поняття «трудовий договір»:

- а) трудовий договір - це трудові правовідносини, що виникають між працівником та роботодавцем;
- б) трудовий договір - це основна правова форма виникнення трудових правовідносин;
- в) трудовий договір - це угода між працівником та власником підприємства, установи, організації, чи уповноваженим ним органом, чи з фізичною особою, згідно з якою працівник приймає на себе зобов'язання виконувати роботу визначену цією угодою;
- г) трудовий договір - це угода між працівником та власником підприємства, установи, організації, чи уповноваженим ним органом, чи з фізичною особою, згідно з якою вказані особи приймають на себе зобов'язання виплачувати працівникові заробітну плату і забезпечувати

необхідні для виконання роботи умови праці, передбачені законодавством про працю, колективним договором чи угодою сторін.

4. Правові ознаки щорічної відпустки:

- а) надання її всім постійним працівникам;
- б) надання в кожному робочому році;
- в) збереження місця роботи (посади) і середнього заробітку;
- г) всі відповіді вірні.

5. Підстави для припинення трудового договору:

- а) за угодою сторін трудового договору;
- б) з ініціативи самого працівника;
- в) з ініціативи власника або уповноваженого ним органу;
- г) всі відповіді вірні.

6. Види матеріальної відповідальності:

- а) обмежена і повна;
- б) обмежена і підвищена;
- в) обмежена і кратна;
- г) повна і кратна.

7. Види суб'єктів трудового права:

- а) працівники (робітники та службовці);
- б) власник підприємства (адміністрація);
- в) трудові колективи;
- г) всі відповіді вірні.

8. Підстави для припинення трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу:

- а) закон передбачає загальні та додаткові підстави;
- б) залежать від домовленості сторін;
- в) закінчення строку договору або в разі ліквідації підприємства;
- г) через втрату довіри до окремих працівників.

9. У разі зміни власника підприємства:

- а) трудові відносини, як правило, припиняються;
- б) трудовий договір припиняється за скороченням штатів;
- в) дія трудового договору працівника продовжується;
- г) дія трудового договору переходить у стан тимчасового.

10. Трудові правовідносини можуть виникати:

- а) на підприємствах, установах, організаціях;
- б) на виробництвах на підставі членства;
- в) тільки на державних підприємствах, в установах.

11. Тривалість робочого часу в Україні встановлюється:

а) власником або уповноваженим ним органом разом з профспілковим комітетом.

б) державою за участю професійних спілок.

в) власником за погодженням з трудовим колективом.

г) в окремих передбачених законом випадках власником за погодженням з працівником.

12. Надурочні роботи вводяться:

а) за наявності об'єктивних умов;

б) з дозволу профспілкового комітету;

в) з дотриманням строків їх проведення;

г) всі відповіді вірні.

13. Оберіть правильну відповідь:

а) трудовий договір укладається як правило в письмовій формі;

б) трудовий договір укладається переважно в усній формі;

г) трудовий договір укладається в залежності від домовленості сторін;

д) трудовий договір укладається в окремих випадках обов'язково в письмовій формі.

14. Надурочною вважається робота, яка:

а) виконуються понад нормальну тривалість робочого часу;

б) виконується тільки у передбачених законом випадках;

в) оформлена наказом власника підприємства;

г) виконується за згодою сторін трудового договору.

15. Індивідуальні трудові спори розглядають:

а) комісії по трудових спорах;

б) вищі в порядку підлеглості органи;

в) примирна комісія;

г) трудовий арбітраж.

16. Відпустки поділяються на такі:

а) основні та додаткові;

б) подовжені та мінімальні;

в) основні та тривалі;

г) додаткові, подовжені, мінімальні.

17. У трудовому праві працівник володіє єдиною правосуб'єктністю у повному обсязі:

а) з 18 років;

б) з 13 років;

в) з 14 років;

г) з 16 років.

18. Характерні риси дисциплінарної відповідальності.

- а) законність і доцільність;
- б) справедливість і невідворотність;
- в) правові гарантії від безпідставного застосування стягнень;
- г) доцільність і громадська думка.

19. До дисциплінарних стягнень належать:

- а) догана і суворона догана;
- б) попередження і звільнення;
- в) догана і звільнення;
- г) переведення на іншу роботу.

20. До функцій трудового права належать:

- а) виробнича (економічна) і виховна (ідеологічна);
- б) захисна (процесуальна) і заохочувальна;
- в) виробнича, виховна, захисна.

21. До обов'язкових умов трудового договору не відносяться умови:

- а) про розмір оплати праці;
- б) про тривалість робочого часу;
- в) про місце роботи та строк договору;
- г) про трудову функцію працівника;

22. Визначення поняття трудового права включає:

- а) систему правових норм;
- б) регулювання сукупності відносин суспільної організації праці на підприємстві;
- в) поєднання суспільних, колективних і особистих інтересів працівників;
- г) визначення суб'єктів та їх компетенції.

23. До змісту правового статусу суб'єктів трудового права входить:

- а) наявність трудової право дієздатності;
- б) закріплення суб'єктивних трудових прав і обов'язків;
- в) встановлення гарантій прав і обов'язків;
- г) визначення відповідальності при невиконання трудових обов'язків.

24. Метод трудового права включає:

- а) договірний порядок виникнення трудових відносин;
- б) поєднання рівності з підлеглистю;
- в) нормативне і договірне регулювання умов праці.

25. Правове регулювання трудової дисципліни здійснюється:

- а) Конституцією України.
- б) Кодексом законів про працю України.
- в) правилами внутрішнього трудового розпорядку.
- г) окремими законами, статутами, положеннями.

26. Тимчасове переведення на іншу роботу не допускається:

- а) для відвернення стихійного лиха;
- б) для відвернення виробничої аварії або негайного усунення її наслідків;
- в) для відвернення нещасних випадків, простою, загибелі, псування майна;
- г) для проведення поточних робіт.

27. Неповний робочий час може встановлюватися для працівників:

- а) тільки за суміщенням та сумісництвом;
- б) які працюють на будь-якій роботі;
- в) тільки для жінок, які мають дітей і пенсіонерів;
- г) тільки для жінок, які мають дітей віком до трьох років.

28. Визначте види органів, як суб'єктів трудового права:

- а) первинні профспілкові комітети (профкоми);
- б) районні комітети профспілок;
- в) незалежні галузеві профспілки;
- г) міські ради профспілок;
- д) федерація профспілок України.

29. До дисциплінарних стягнень належать:

- а) догана і сувора догана;
- б) попередження і звільнення;
- в) догана і звільнення;
- г) переведення на іншу роботу.

30. Поняття відпочинку включає:

- а) звільнення працівника від трудових обов'язків;
- б) використання відпочинку за розсудом працівника;
- в) час використаний на лікування;
- г) правильно вказано в пункті а) і б).

6. Індивідуальні завдання

Програма навчальної дисципліни «Трудове право» передбачає також підготовку курсантами індивідуальних занять у вигляді рефератів на задану тематику.

Тема реферату обирається курсантом самостійно з запропонованої тематики рефератів, що міститься у робочій програмі. Перелік тем, що містяться в даній роботі, не є вичерпним. Курсантом, за узгодженням з викладачем, може бути самостійно обрана будь-яка тема з навчальної дисципліни «Трудове право» та розроблений план роботи.

Робота повинна мати аналітичний, а не описовий характер. Тема вважається розкритою, якщо в ній послідовно і правильно висвітлені всі

питання в повному обсязі, виправдано використана рекомендована та додаткова література. Розпочинати бажано коротким вступом, в якому важливо розкрити актуальність, теоретичну та практичну значущість проблематики, яка розглядається. Сформульовані висновки та визначення понять мають бути зрозумілими, чіткими, логічно не суперечливими і пов'язуватись з іншими частинами роботи. Наведені факти, статистичні дані та інші матеріали мають бути достовірними і систематизованими.

Оформляється реферат на стандартних аркушах формату А4. За першою титульною сторінкою, яка не нумерується, розміщується зміст роботи. Шрифт Times New Roman, розмір шрифту 14, міжстрочний інтервал 1,5. Об'єм роботи складає до 15 печатних сторінок.

Теми рефератів для курсу: «Земельне право»

1. Засіб, спосіб і форма захисту трудових прав.
2. Класифікація суб'єктів трудового права України.
3. Особливості правового регулювання змісту, умов та форми трудового договору в країнах Європейського Союзу.
4. Аксіологічні, онтологічні та гносеологічні засади норм трудового права: проблема взаємозв'язку.
5. Основні трудові права у зарубіжному законодавстві.
6. Шляхи вдосконалення правових засобів захисту жінок від дискримінації у трудових відносинах.
7. Працівники бюджетної сфери як суб'єкти трудових правовідносин.
8. Правові гарантії захисту права працівника на заробітну плату в аспекті реалізації захисної функції трудового права.
9. Контрольно-наглядові органи та організації за дотриманням законодавства про працю як додатковий суб'єкт трудових правовідносин.
10. Трудова правосуб'єктність молоді: поняття та види.
11. Поняття матеріальної відповідальності працівників у трудовому праві.
12. Трудове правопорушення як підстава матеріальної відповідальності працівника.
13. Виникнення індивідуальних трудових правовідносин за трудовим законодавством України.
14. Захист трудових прав громадян України за кордоном.
15. Забезпечення трудових прав за Європейськими стандартами.
16. Внутрішній трудовий розпорядок як об'єкт правового регулювання.
17. Судовий захист трудових прав працівників.
18. Захист трудових прав працівників Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини.

19. Рівність трудових прав працівників – основна засада конституційно-правового регулювання соціально-трудова відносин.
20. Правовий аналіз гарантій як складової механізму забезпечення здійснення наданих жінкам трудових прав.
21. Заборона дискримінації у сфері праці як принцип трудового права.
22. Трудове право: місце в системі права та основні теоретичні проблеми розвитку.
23. Перспективи розвитку правового регулювання трудових контрактів як виду трудового договору.
24. Вдосконалення правового регулювання матеріальної відповідальності працівника перед роботодавцем.
25. Правові засади забезпечення зайнятості молоді в Україні.
26. Охорона праці неповнолітніх за трудовим законодавством України.
27. Захист права працівника на оплату праці.
28. Строки у трудовому праві.
29. Правове регулювання атестації працівників та її значення.
30. Охорона праці жінок за трудовим законодавством України.
31. Вирішення спорів про оплату праці.
32. Вирішення спорів про поновлення на роботі.
33. Європейський суд з прав людини як вища міжнародна інстанція з вирішення трудових спорів.
34. Соціальне партнерство в Україні.

7. Методи навчання та контролю

Основними методами вивчення «Трудового права» є: словесні; наочні; практичні; евристичні; частково-пошукові; дослідницькі; експериментальні; методи проблемного викладання; методи проекту; методи колективної розумової діяльності; методи самостійної роботи; творчі; проблемно-пошукові методи тощо.

8. Орієнтовний перелік питань для підсумкового контролю

1. Поняття та історичний розвиток трудового права як галузі права
2. Предмет трудового права
3. Метод трудового права
4. Функції трудового права
5. Конституційні принципи трудового права
6. Галузеві принципи трудового права
7. Система трудового права

8. Зв'язок трудового права з іншими галузями права
9. Джерела трудового права
10. Особливості правового статусу працівника
11. Особливості правового статусу роботодавця
12. Правовий статус профспілок
13. Трудовий колектив як суб'єкт трудового права
14. Окремі категорії суб'єктів трудового права
15. Правовий статус жінок як суб'єктів трудового права
16. Правовий статус неповнолітніх працівників
17. Правовий статус працівників, які поєднують роботу із навчанням
18. Основні права працівників
19. Основні права роботодавців
20. Основні обов'язки працівників
21. Основні обов'язки роботодавців
22. Умови та підстави виникнення трудових правовідносин
23. Особливості виникнення трудових правовідносин щодо окремих категорій громадян
24. Підстави припинення трудових правовідносин
25. Ознаки трудових правовідносин
26. Класифікація трудових правовідносин
27. Зміст трудових правовідносин
28. Поняття і сторони колективного договору
29. Порядок укладення колективного договору
30. Зміст колективного договору
31. Відповідальність за порушення умов колективного договору
32. Поняття працевлаштування та його форми
33. Основні права та гарантії громадян при працевлаштуванні
34. Особливості працевлаштування іноземців
35. Особливості працевлаштування неповнолітніх
36. Особливості працевлаштування інвалідів
37. Особливості працевлаштування молоді
38. Державна політика у сфері зайнятості населення
39. Правовий захист громадян при втраті роботи
40. Поняття «підходяща робота» в розумінні законодавства про зайнятість
41. Порядок укладення трудового договору
42. Класифікація трудових договорів
43. Особливості застосування трудових договорів у письмовій формі
44. Контракт як особлива форма трудового договору

45. Порядок і підстави зміни трудових договорів
46. Основні засади роботи за сумісництвом
47. Основні засади суміщення посад
48. Загальні засади переведення працівника на іншу роботу
49. Загальні підстави припинення трудових договорів
50. Розірвання трудового договору за ініціативи працівника
51. Розірвання трудового договору за ініціативи власника у зв'язку із винними діями працівника
52. Розірвання трудового договору за ініціативи без наявності винних дій працівника
53. Розірвання трудового договору за ініціативи з окремими категоріями працівників
54. Розірвання трудового договору у зв'язку із скороченням чисельності штату працівників
55. Поняття та правове регулювання робочого часу.
56. Види і режим робочого часу
57. Співвідношення скороченого та неповного робочих днів
58. Порядок обліку робочого часу
59. Поняття та види часу відпочинку
60. Правове регулювання надання щорічних основних трудових відпусток
61. Правове регулювання надання щорічних додаткових трудових відпусток
62. Правове регулювання надання соціальних відпусток
63. Правове регулювання надання цільових відпусток
64. Правове регулювання надання відпусток без збереження заробітної плати
65. Основні засади інституту оплати праці в Україні
66. Структура і функції заробітної плати
67. Тарифна система оплати праці
68. Відповідальність за порушення законодавства у сфері оплати праці
69. Права та гарантії працівників у сфері оплати праці
70. Основні засади в галузі охорони праці
71. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку
72. Поняття, зміст та методи забезпечення трудової дисципліни.
73. Заохочення в трудовому праві.
74. Дисциплінарна відповідальність, її види та порядок застосування
75. Поняття матеріальної відповідальності: загальна характеристика.
76. Підстави та умови матеріальної відповідальності працівників.

77. Види матеріальної відповідальності працівників.
78. Визначення розміру шкоди та порядок її відшкодування.
79. Матеріальна відповідальність роботодавця за шкоду, заподіяну працівникові.
80. Основні засади відповідальності роботодавця за шкоду, заподіяну працівником
81. Організація роботи з питань охорони праці.
82. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій.
83. Порядок відшкодування шкоди, заподіяної працівнику ушкодженням його здоров'я при виконанні ним трудових обов'язків.
84. Умови і додаткові гарантії для працюючих інвалідів.
85. Поняття, предмет та класифікація трудових спорів.
86. Індивідуальні трудові спори та порядок їх вирішення.
87. Колективні трудові спори та порядок їх вирішення.
88. Правове регулювання проведення страйків.
89. Співвідношення правового статусу осіб, працюючих за трудовим та цивільно-правовим договорами
90. Особливості правового статусу військовослужбовців та працівників внутрішньої служби.

9. Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)				Підсумковий контроль (залік)	Підсумкова кількість балів
Max 60%				40 %	100%
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4		
2-5	2-5	2-5	2-5		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
66-74	D	задовільно	

60-65	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література

Основна

1. Волошина С.М. Трудове право України: навч. посіб. / С.М. Волошина, А.М. Соцький, В.І. Щербина ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". - Чернівці : Технодрук, 2015. - 187 с.
2. Гетьманцева Н. Д. Трудове право України: навч.-метод. посіб. / Н.Д. Гетьманцева, І.Г. Козуб ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці : Рута, 2015. - 135 с.
3. Гирич О.Г. Трудове право: курс лекцій: для студ. юрид. вузів та факул. – К.: Вілбор, 1999. – 256с.
4. Дмитренко Ю.П. Трудове право України: підр. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 624 с.
5. Іванов Ю.Ф. Трудове право України: навч. посіб. / Ю.Ф. Іванов, М.В. Іванова ; Нац. акад. внутр. справ. - Київ : Алерта: Правова єдність, 2016. - 222 с.
6. Іншин М.І. Правове регулювання організації праці: навч. посіб. / М.І. Іншин, А.М. Соцький, В.І. Щербина – Харків: Диска плюс, 2013. – 448 с.
7. Киселев И.Я. Сравнительное трудовое право: учебн. / И.Я. Киселев. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2005. – 360 с.
8. Комарницький В.І. Трудове право України: практикум: навч. посіб. / В.І. Комарницький ; за ред. канд. юрид. наук, доц. В.І. Комарницького ; ПВНЗ "Буковин. ун-т". - Чернівці : Місто, 2015. - 167 с.
9. Курс порівняльного трудового права: підр. / [Іншин М.І. та ін.]; за ред. А.Р. Мацюка. – Х.: НікаНова, 2012. – 979 с.
10. Можайкіна О.С. Трудове право України: практикум: навч. посіб. / Можайкіна О.С. – Луцьк : Гадак Ж. В., 2015. - 184 с.
11. Панасюк О.Т. Начатки трудового права. Лекція 2: Поняття трудового права (найменування трудового права, предмет трудового права, метод трудового права, система трудового права, відмежування трудового права від інших галузей, наука трудового права). – 2016. – 73 с.

12. Прилипко С. М. Трудове право: посіб. для підгот. до держ. іспиту / С.М. Прилипко, О.М. Ярошенко. – Харків : Право, 2017. – 193 с.
13. Прилипко С.М. Трудове право: посіб. для підгот. до держ. іспиту / С.М. Прилипко, О.М. Ярошенко. – Харків : Право, 2016. – 210 с.
14. Прокопенко В.І. Трудове право. – К.: Вентурі, 1996. – 568с.
15. Процевський В.О. Трудове право України: навч. посіб. [для студ. юрид. вищ. навч. закл. України] / В.О. Процевський. – Х.: ХНПУ, 2006. – 264 с.
16. Сагайдак-Нікітюк Р.В. Трудове право України: навч. посіб. / Сагайдак-Нікітюк Р.В., Васильєв С.В. ; Нац. фармацевт. ун-т. - Харків : Точка, 2016. – 146 с.
17. Трудове право: підручник. – Харків : Право, 2017. - 560 с.
18. Трудове право України: академічний курс: підр. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. д-ра юрид. наук, проф. П.Д. Пилипенка. – 5-те вид., переробл. та доповн. – К.: Ін Юре, 2014. – 548 с
19. Трудове право України: навч.-метод. посіб. / О. Я. Орловський [та ін.] ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці : Рута, 2015. – 214 с.
20. Трудове право України: підр. / за заг. ред. М.І. Іншина, В.Л. Костюка, В.П. Мельника. Вид. 2-ге, перероб. і доп. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. – 472 с.
21. Трудове право: підр. / М.І. Іншин, В.І. Щербина, Д.І. Сіроха та інші; за ред. проф. М.І. Іншина та доц. В. І. Щербини. – Х.: НікаНова, 2012. – 560 с.
22. Трудовое право / под. ред. О.В.Смирнова. – М.: Проспект, 1999. – 345 с.
23. Юридична відповідальність та інші примусові заходи у трудовому праві: навч. посіб. / М.І. Іншин, В.І. Щербина, І.М. Ваганова. – Х.: Золота миля, 2012. – 495 с.

Додаткова

1. Вавженчук С.Я. Система захисту і охорони конституційних трудових прав працівників: монографія / С.В. Вавженчук. – Харків: Діса плюс, 2013. – 510 с.
2. Венедіктов С.В. Теоретико-правові засади сучасної концепції трудового правовідношення в Україні: монографія / С.В. Венедіктов – Х.: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2011. – 224 с.
3. Вишновецька С.В. Методологія науки трудового права: монографія / С.В. Вишновецька. – К.: Ніка-Центр, 2014. – 320 с.
4. Гетьманцева Н.Д. Особливості правового регулювання трудових відносин/Монографія. – Черновці: Технодрук, 2015.- 592 с.

5. Жигалкін П.І. Судова практика та її значення для регулювання відносин у сфері праці: монографія / П.І. Жигалкін, С.М. Прилипка, О.М. Ярошенко. – Х.: Вид-во ПП «ФІНН», 2008. – 544 с.

6. Кутоманов Д.Є. Методи забезпечення трудової дисципліни: теоретико-прикладні аспекти: монографія / Д.Є. Кутоманов. – Харків: Діа плюс, 2015. – 448с.

7. Лазор В.В. Правове регулювання трудових спорів, конфліктів і порядок їх вирішення на сучасному етапі: монографія / В.В. Лазор. – Луганськ: Вид-во «Література», 2004. – 352 с.

8. Обушенко О.М. Правове регулювання охорони праці в Україні: проблеми теорії та практики: монографія / О.М. Обушенко. – К.: «Хай-Тек Прес», 2014. – 372 с.

9. Проблеми застосування трудового та пенсійного законодавства : монографія / [Н.М. Хуторян, Я.В. Сімутіна, М.М. Шумило та ін.]. – К. : Ніка-Центр, 2015. – 316 с.

10. Процевський В.О. Приватно-правове та публічно-правове регулювання соціально-трудова відносин: монографія / В.О. Процевський. – Х.: ХНАДУ, 2012. – 330 с.

11. Слюсар А. М. Правовий статус суб'єктів трудового права України: теоретико-правовий аспект: монографія / А.М. Слюсар. – Харків: Видавництво «Фінн», 2011. – 336 с.

12. Чанишева Г.І. Колективні відносини в сфері праці: теоретико-правовий аспект: Монографія. – Одеса, 2001. – 328 с.

13. Чанишева Г.І. Колективні відносини у сфері праці: теоретико-правовий аспект: Монографія / Г.І. Чанишева. – Одеса: Юридична література, 2001. – 328 с.

14. Шамшина І.І. Суб'єкти трудового права: правове регулювання в умовах ринкових відносин: монографія / І.І. Шамшина. – Луганськ: Вид-во «Література», 2010. – 448 с.

15. Щотова Ю. М. Професійні спілки як особливий суб'єкт трудового права України: монографія / Ю. М. Щотова. – К.: Генеза, 2013. – 360 с.

16. Ярошенко О.М. Теоретичні та практичні проблеми джерел трудового права України: монографія / О.М. Ярошенко. – Х.: Вид-во СПД ФО Вапнярчук Н. М., 2006. – 456 с.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р.№ 254/96 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Конвенція про основні цілі та норми соціальної політики № 117//Офіційний вісник України. – 2015. – №80. – Ст. 2060.
3. Конвенція про встановлення мінімальної заробітної плати з особливим урахуванням країн, що розвиваються № 131 // Електронний ресурс: Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/993_149/card6#Public.
4. Конвенція про захист прав представників працівників на підприємстві та можливості, що їм надаються № 135// Електронний ресурс: Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/993_186/card6#Public.
5. Конвенція про безпеку й гігієну праці та виробниче середовище № 155 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 5. – Ст. 187.
6. Конвенція про адміністрацію праці: роль, функції та організація № 150 // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 24. – Ст. 1054.
7. Конвенція про рівне ставлення й рівні можливості для трудящих чоловіків і жінок: трудящі із сімейними обов'язками № 156 // Електронний ресурс: Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/993_010/card6#Public
8. Конвенція про служби гігієни праці № 161 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 47. – Ст. 1946.
9. Конвенція про захист вимог працівників у випадку неплатоспроможності роботодавця № 173 // Електронний ресурс: Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/993_286.
10. Угода про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Угода від 27.06.2014 р. // Офіційний вісник України. – 2014. – № 75. – Ст. 83.
11. Кодекс законів про працю України // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. – № 50 – Ст. 375.
12. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – Додаток № 51 – Ст. 1122.
13. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18–22. – Ст. 144.
14. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №№ 40–44. – Ст. 356.
15. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18 березня 2004 року № 1618- IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40-42. – Ст. 492.

16. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 року № 2747-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 33-37. – Ст. 446.

17. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 року № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – Ст. 131.

18. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 9–13. – Ст. 88.

19. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14 січня 1998 року № 16/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 23. – Ст. 121.

20. Про статус і соціальний захист осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 28 лютого 1991 року № 796-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 16. – Ст. 200.

21. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні: Закон України від 21 березня 1991 року № 875-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 21. – Ст. 252.

22. Про освіту: Закон України від 23 травня 1991 року № 1060-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 34. – Ст. 451.

23. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25 березня 1992 року № 2232-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 27. – Ст. 385.

24. Про колективні договори і угоди: Закон України від 1 липня 1993 року № 3356-12 // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 36. – Ст. 361.

25. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію: Закон України від 21 жовтня 1993 року № 3543-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 44. – Ст. 416.

26. Про державну службу: Закон України від 16 грудня 1993 року № 3723-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 52. – Ст. 490.

27. Про пожежну безпеку: Закон України від 17 грудня 1993 року № 3745-12 // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 5. – Ст. 21.

28. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24 лютого 1994 року № 4004-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 27. – Ст. 218.

29. Про оплату праці: Закон України від 24 березня 1995 року № 108/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 17. – Ст. 121.

30. Про визначення розміру збитків, завданих підприємству, установі, організації розкраданням, знищенням (псуванням), недостачею або втратою

дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та валютних цінностей. Закон України від 6 червня 1995 р. № 217/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 22. – Ст. 173.

31. Про Конституційний Суд України: Закон України від 16 жовтня 1996 року № 422/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 49. – Ст. 272.

32. Про відпустки: Закон України від 15 листопада 1996 року № 504/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 5. – Ст. 2.

33. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.

34. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 17 липня 1997 року № 469/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 39. – Ст. 261.

35. Про професійно-технічну освіту: Закон України від 10 лютого 1998 року № 103/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 32. – Ст. 215.

36. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів): Закон України від 3 березня 1998 року № 137/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 34. – Ст. 227.

37. Про загальну середню освіту: Закон України від 13 травня 1999 року № 651-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 28. – Ст. 230.

38. Про прожитковий мінімум: Закон України від 15 липня 1999 року № 966-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 38. – Ст. 348.

39. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15 вересня 1999 року № 1045-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 45. – Ст. 397.

40. Про організації роботодавців: Закон України від 24 травня 2001 року № 2436-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 32. – Ст. 171.

41. Про дошкільну освіту: Закон України від 11 липня 2001 року № 2628-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 49. – Ст. 259.

42. Про охорону праці: Закон України від 21 листопада 2002 року № 229-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 2. – Ст. 10.

43. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 року № 1906-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 50. – Ст. 540.

44. Про забезпечення молоді, яка отримала вищу або професійно-технічну освіту, першим робочим місцем з наданням дотації роботодавцю:

Закон України від 4 листопада 2004 року № 2150-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 2. – Ст. 40.

45. Про доступ до судових рішень: Закон України від 22 грудня 2005 року № 3262-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 15. – Ст. 128.

46. Про Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України: Закон України від 22 лютого 2006 року № 3460-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 29. – Ст. 245.

47. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 21 грудня 2006 року № 514-V // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 11. – Ст. 94.

48. Про засади запобігання і протидії корупції: Закон України від 7 квітня 2011 року № 3206-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 40. – Ст. 404.

49. Про державну службу: Закон України від 17 листопада 2011 року № 4050-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 26. – Ст. 273.

50. Про професійний розвиток працівників: Закон України від 12 січня 2012 року № 4312-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 39. – Ст. 462.

51. Про громадські об'єднання: Закон України від 22 березня 2012 року № 4572-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 1. – Ст. 1.

52. Про гарантії держави щодо виконання судових рішень: Закон України від 5 червня 2012 року № 4901-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 17. – Ст. 158.

53. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 27. – Ст. 282.

54. Про затвердження Загальнодержавної соціальної програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища на 2014-2018 роки: Закон України від 4 квітня 2013 року № 178-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 10. – Ст. 112.

55. Про реабілітацію осіб на виконання рішень Європейського суду з прав людини: Закон України від 28 лютого 2014 року № 839-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 12. – Ст. 194.

56. Про відновлення довіри до судової влади в Україні: Закон України від 8 квітня 2014 року № 1188-VII // Голос України. – 2014. – 10 квітня. – №№ 70–71.

57. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав інвесторів: Закон України від 13 травня 2014 року № 1255-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 27. – Ст. 912.

58. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення оборонно-мобілізаційних питань під час проведення мобілізації: Закон України від 20 травня 2014 року № 1275-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 29. – Ст. 942.
59. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 року № 1556-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 37–38. – Ст. 2004.
60. Про очищення влади: Закон України від 16 вересня 2014 року № 1682-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 44. – Ст. 2041.
61. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 49. – Ст. 2056.
62. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII // Урядовий кур'єр. – 2014. – 14 листопада. – № 212.
63. Про Державний бюджет на 2015 рік: Закон України від 28 грудня 2014 року № 80-VIII // Голос України. – 2014. – 31 грудня. – № 254.
64. Про забезпечення права на справедливий суд: Закон України від 12 лютого 2015 року № 192-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 15–20. – Ст. 132.
65. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40-41. – Ст. 379.
66. Про ратифікацію Конвенції Міжнародної організації праці про основні цілі та норми соціальної політики № 117: Закон України від 16 вересня 2015 року № 692-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 46. – Ст. 419.
67. Про ратифікацію Конвенції Міжнародної організації праці № 55 1981 року про безпеку й гігієну праці та виробниче середовище // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 23. – Ст. 233.
68. Про зовнішню трудову міграцію: Закон України від 5 листопада 2015 року № 761-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 49-50. – Ст. 463.
69. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26 листопада 2015 року № 848-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 3. – Ст. 25. 7
0. Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2015 рік»: Закон України від 17 вересня 2015 р. № 704- VIII // Голос України. – 2015. – № 174.
71. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 4. – Ст. 43.

72. Про Державний бюджет на 2016 рік: Закон України від 25 грудня 2015 року № 928-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 5. – Ст. 54.

73. Про Концепцію подальшого реформування оплати праці в Україні: Указ Президента України від 25 грудня 2000 року № 1375/2000 // Урядовий кур'єр. – 2001. – 11 січня. – № 4.

74. Про Положення про Міністерство соціальної політики України: Указ Президента України від 06.04.2011 р. № 389/2011 // Урядовий кур'єр. – 2011. – 21 квітня. – № 73.

75. Про Положення про Державну інспекцію України з питань праці: Указ Президента України від 06.04.2011 р. № 386/2011 // Урядовий кур'єр. – 2011. – 19 квітня. – № 71.

76. Про Положення про Державну службу гірничого нагляду та промислової безпеки України: Указ Президента України від 06.04.2011 р. № 408/2011 // Офіційний вісник Президента України. – 2011. – № 10. – Ст. 561.

77. Про Положення про Державну інспекцію ядерного регулювання України: Указ Президента України від 06.04.2011 р. № 403/2011 // Урядовий кур'єр. – 2011. – 27 квітня. – № 76.

78. Про Положення про Державну санітарно-епідеміологічну службу України: Указ Президента України від 06.04.2011 р. № 400/2011 // Урядовий кур'єр. – 2011. – 21 квітня. – № 73.

79. Деякі питання Державної служби України з надзвичайних ситуацій: Указ Президента України від 16.01.2013 р. № 20/2013 // Урядовий кур'єр. – 2013. – 22 січня. – № 13.

80. Про впорядкування застосування контрактної форми трудового договору: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 березня 1994 року № 170 // Зібрання законодавства України. – 1994. – Т. 9.

81. Про встановлення письмової форми трудових договорів з працівниками, діяльність яких пов'язана з державною таємницею: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 листопада 1994 року № 779 // Зібрання законодавства України. – 1994. – Т. 10.

82. Про затвердження Порядку надання щорічної основної відпустки тривалістю до 56 календарних днів керівним працівникам навчальних закладів та установ освіти, навчальних (педагогічних) частин (підрозділів) інших установ і закладів, педагогічним, науково-педагогічним працівникам та науковим працівникам: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997 року № 346 // Офіційний вісник України – 1997. – № 16. – Стор. 73.

83. Про затвердження Списків виробництв, робіт, цехів, професій і посад, зайнятість працівників в яких дає право на щорічні додаткові відпустки за роботу із шкідливими і важкими умовами праці та за особливий характер праці: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 листопада 1997 року № 1290 // Офіційний вісник України – 1997. – № 48. – Стор. 22.

84. Про затвердження Положення про дисципліну працівників гірничих підприємств: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 року № 294 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 12. – Стор. 42.

85. Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2002 р. № 1298 // Урядовий кур'єр. – 2002. – 11 вересня.

86. Про упорядкування структури та умов оплати праці працівників апарату органів виконавчої влади, органів прокуратури, судів та інших органів: Постанова Кабінету Міністрів України від 9 березня 2006 року № 268 // Офіційний вісник України. – 2006. – № 10. – Стор. 245.

87. Про затвердження Положення про Державний комітет з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2006 року № 1640 // Офіційний вісник України. – 2006. – № 47. – Стор. 62.

88. Про стан фінансово-бюджетної дисципліни, заходи щодо посилення боротьби з корупцією та контролю за використанням державного майна і фінансових ресурсів: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2006 року № 1637 // Офіційний вісник України. – 2006. – № 49. – Стор. 53.

89. Про затвердження Порядку реєстрації, перереєстрації та ведення обліку громадян, які шукають роботу, і безробітних: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2007 року № 219 // Урядовий кур'єр. – 2007. – 7 березня.

90. Про затвердження типових положень про головне управління праці та соціального захисту населення обласної, Київської міської державної адміністрації і управління праці та соціального захисту населення Севастопольської міської державної адміністрації і про управління праці та соціального захисту населення районної, районної у містах Києві та Севастополі державної адміністрації: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 травня 2007 року № 790 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 41. – Стор. 167.

91. Про економію бюджетних коштів та недопущення втрат бюджету: Постанова Кабінету Міністрів України від 1 березня 2014 року № 65 // Урядовий кур'єр. – 2014. – 12 березня.

92. Деякі питання державного управління у сфері зайнятості населення: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 березня 2014 р. № 90 // Урядовий кур'єр. – 2014. – 15 квітня. – № 69.

93. Питання оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 2014 року № 110 // Урядовий кур'єр. – 2014. – 23 квітня.

94. Про Положення про Державну службу України з питань праці: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2015 р. № 96 // Урядовий кур'єр. – 2015. – 17 березня. – № 48.

95. Про утворення комісії з реорганізації Державної служби гірничого нагляду та промислової безпеки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2014 року № 1050-р // Урядовий кур'єр. – 2014. – 1 листопада. – № 203.

96. Порядок обчислення середньої заробітної плати: [Затв. постановою КМ України від 8 лютого 1995 року, № 100] // ЗП уряду України. – 1995. – № 4. – Ст. 111.

97. Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей: [Затв. постановою КМ України від 22 січня 1996 року, № 116] // ЗП уряду України. – 1996. – № 6. – Ст. 192.

98. Порядок проведення службового розслідування стосовно державних службовців: [Затв. постановою КМ України від 13 червня 2000 року, № 950] // Офіційний вісник України. – 2000. – № 24. – Ст. 1004.

99. Про дисципліну працівників залізничного транспорту: положення: [Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 26 січня 1993 р. № 55] // Кодекс законів про працю України з постатейно систематизованими матеріалами / [упоряд. і наук. ред. В. Вакуленко]. – К.: Істина, 2001. – С. 550–554.

100. Про дисципліну працівників гірничих підприємств: положення: [Затв. постановою КМ України від 13 березня 2002 року, № 294] // Офіційний вісник України. – 2002. – № 12. – Ст. 567.

101. Про затвердження переліку робіт, при виконанні яких може запроваджуватися колективна (бригадна) матеріальна відповідальність, умови її застосування і Типового договору про колективну (бригадну) матеріальну відповідальність: наказ Міністерства праці України від 12 травня 1996 р. № 43 // Бюл. нормативних актів міністерств і відомств. – 1996. – № 8. – С. 37–42.

102. Про порядок реєстрації виданих, повернутих і використаних довіреностей на одержання цінностей: інструкція: [Затв. наказом Міністерства фінансів України від 16 травня 1996 р. № 99] // Бюл. нормативних актів міністерств і відомств. – 1996. – № 8. – С. 49.

103. Типові правила внутрішнього трудового розпорядку для робітників і службовців підприємств, установ, організацій: [Затв. постановою Держкомпраці СРСР за погодженням з ВЦРПС від 20 липня 1984 р.] // Кодекс законів про працю України з постатейно систематизованими матеріалами / [упоряд. і наук. ред. В. Вакуленко]. – К.: Істина, 2001. – С. 540–545.

104. Про затвердження Порядку застосування Переліку виробництв, цехів, професій і посад із шкідливими умовами праці, робота в яких дає право на скорочену тривалість робочого тижня: Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 23.03.2001 р. № 122 // Офіційний вісник України. – 2001. – № 14. – Ст. 634.

105. Про затвердження норм робочого часу для працівників закладів та установ охорони здоров'я: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25.05.2006 р. № 319 // Офіційний вісник України. – 2006. – № 24. – Ст. 1780.

106. Про вивчення та узагальнення практики розгляду адміністративними судами спорів з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби: Аналітична довідка, Вищий Адміністративний Суд України від 01.02.2009 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>

107. Про практику розгляду судами трудових спорів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 1992 року № 9 // Постанови Пленуму Верховного Суду України у цивільних справах [3-є вид., змін. і доп.]. – К.: Видавничий дім «Скіф», 2008. – С. 147–164.

108. Про судову практику в справах про відшкодування шкоди, заподіяної підприємствам, установам, організаціям їх працівниками: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 29 грудня 1992 року № 14 // Постанови Пленуму Верховного Суду України у цивільних справах [3-є вид., змін. і доп.]. – К.: Видавничий дім «Скіф», 2008. – С. 165–175.

109. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 1 листопада 1996 року № 9 // Кодекс законів про працю України з постатейно систематизованими матеріалами / [упоряд. і наук. ред. В. Вакуленко]. – К.: Істина, 2001. – С. 293.

110. Про практику застосування судами законодавства про оплату праці: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 грудня 1999 року № 13 // Кодекс законів про працю України з постатейно систематизованими

матеріалами / [упоряд. і наук. ред. В. Вакуленко]. – К.: Істина, 2001. – С. 444–451.

111. Про практику розгляду судами корпоративних спорів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2008 року № 13 // Вісник Верховного суду України. – 2008. – № 11.

112. Проект Трудового кодексу України. // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

11. Інформаційні ресурси

1. <http://portal.rada.gov.ua> Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
2. <http://kmu.gov.ua> Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.
3. <http://ccu.gov.ua> Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України.
4. <http://president.gov.ua> Офіційний веб-сайт Президента України
5. <http://www.nau.ua> Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».
6. <http://www.konspect.com> - Навчальний портал «Готуємось до занять»
7. <http://www.osvita.org.ua/> - Освітній портал
8. <http://student.pp.ua/load> - Студентський портал України
9. <http://studrada.com.ua/libonline> - Центральний юридичний портал України
10. <http://www.kvs.gov.ua/peniten/control/main/uk/index> - Державна пенітенціарна служба України
11. <http://pen.div.co.ua/> - Інститут кримінально-виконавчої служби